

Wil u onze nieuwsbrief blijven ontvangen?

Stuur dit strookje terug naar INBO Nieuwsbrief, Kliniekstraat 25, 1070 Brussel, fax het naar 02 558 18 05 of e-mail naar nieuwsbrief@inbo.be

Voornaam:

Naam:

Organisatie (facultatief):

Adres:

E-mail:

wil de INBO Nieuwsbrief blijven krijgen digitaal/op papier (schrappen wat niet past)

Koeien in het bos?

In het hedendaagse natuur- en bosbeheer wordt steeds meer belang gehecht aan natuurlijke processen. Allerlei natuurlijke verstoringvormen spelen hierbij een rol.

Extensieve begrazing met grote dieren zoals runderen en paarden, als beheermaatregel in natuur- en bosgebieden, is zo'n verstoringvorm. Hiermee wordt het effect van grote grazers zoals de oeros en het wilde paard nagebootst. Zij horen hier van nature thuis maar zijn uitgestorven. Door begrazing kunnen vele planten- en diersoorten en biotopen zich handhaven. De grote vraag is of dit ook geldt voor bomen en bossen. Grote grazers eten graag jonge boompjes en worden daarom al sinds de late middeleeuwen uit het bos geweerd.

Uit ons onderzoek blijkt dat het vraagstuk complex is. Op onbeboste gronden kan er zich onder extensief graasbeheer

wel degelijk spontaan bos ontwikkelen. Dit kan echter verschillende richtingen uitgaan, afhankelijk van de uitgangssituatie, de intensiteit van de begrazing én de vegetatiestructuur. Zo zijn de aanwezigheid van open bodem (bv. op voormalige akkers, maar ook in tredsporen), braamstruwelen en natte ruigtes vaak cruciaal voor nieuwe bosvorming. Deze vegetatiestructuren zijn ideale kiemplekken. Ze vormen ook veilige plekjes voor nieuwe bomen, omdat er allerlei onsmakelijke of stekelige planten groeien die jonge boompjes beschermen tegen vraat.

Extensieve begrazing levert in samenhang

met spontane bosontwikkeling vaak verrassende en soortenrijke ecosystemen op, die er anders uitzien dan de gesloten bossen die wij kennen. Ze gelijken eerder op de historische bosweidesystemen die in Europa eeuwenlang het uitzicht van het landschap bepaalden en misschien zelfs op een stokoud oerlandschap.

Jan Van Uytvanck, jan.van.uytvanck@inbo.be, tel 02 558 18 64

Het wat, waar en waarom over grote grazers in de duinen

In de reeks doctoraten die door het INBO wordt uitgegeven is een nieuw exemplaar verschenen. Hierin licht ex-medewerker Indra Lamoot haar onderzoek toe over een deel van de grote grazers, die sinds 1997 in de natuurgebieden aan de Vlaamse Westkust rondlopen. Het is een intensief onderzoek naar het gedrag en het terreingebruik van Schotse hooglandrunderen, Shetlandpony's, Haflingerpaarden en ezels.

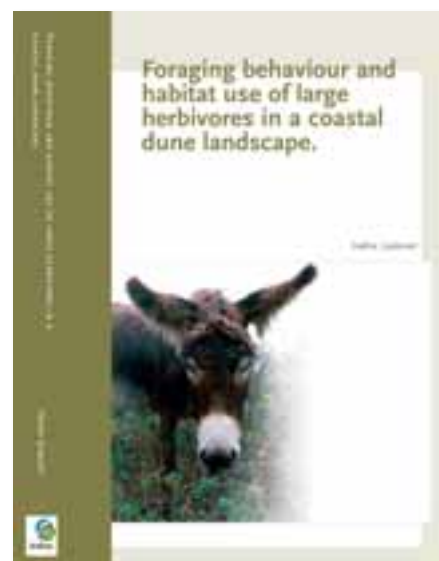
De grazers gedragen zich erg verschillend maar allemaal eten ze veel gewoon struisriet. Beheerders houden niet van deze grassoort, die snel aanleiding geeft tot eensoortige, ruige graslanden. Tot zover positief dus.

Beheerders willen ook graag duinstruwelen in toom houden en daar blijken alleen de robuuste Schotse hooglanders met hun brede horens echt iets aan te doen. Zij doorworstelen het gesloten struweel op zoek naar nieuwe voedselbronnen en maken paden doorheen het struikgewas. Ze effenen zo de weg voor de volgzame pony's. De impact van ezels op het struweel ligt tussen die van rund en pony.

Welke dieren voelen zich het best thuis in de droge en voedselarme duinen? Dat blijken de ezels te zijn. Daar waar

de pony's tot ruim 75 % van hun tijd nodig hebben voor het grazen alleen, is dat voor ezels maar 60 %. De rest spenderen ze aan 'activiteiten' als rusten, wandelen en allerhande sociaal gedrag.

Je kan het doctoraat 'Lamoot, I. (2004). Foeragegedrag en habitatgebruik van grote herbivoren in een kustduinlandschap' raadplegen en bestellen op www.inbo.be

Maurice Hoffmann, maurice.hoffmann@inbo.be, 02 558 18 24